

Norrvikens Skolas plan mot diskriminering och kränkande behandling

NORRVIKENS SKOLA

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Grundskola, förskoleklass, fritidshem

Ansvariga för planen

Agneta Bergström, rektor
Carina Norberg, stf rektor

Vår vision

På Norrvikens Skola utformas verksamheten utifrån grundläggande demokratiska värderingar för att skapa en skolmiljö som präglas av hänsyn, respekt, god stämning och gemenskap. På Norrvikens Skola ska alla barn och elever känna sig trygga och sedda, och få möjlighet att utvecklas utifrån sina individuella förutsättningar. I detta ingår inte bara kunskap om, utan även förståelse för, samt ett bestående avståndstagande från kränkande behandling, mobbning, diskriminering och trakasserier. På Norrvikens Skola ska ingen bli utsatt för kränkande behandling, mobbning, diskriminering eller trakasserier.

Planen gäller från

2012-01-01

Planen gäller till

2012-12-31

Elevernas delaktighet

Årskurs 7-9

Eleverna har svarat på elevenkäter om trygghet och trivsel. Elevrådet för årskurs 7-9 har gått igenom kartläggningsresultatet under ett av höstens elevrådsmöten. Med hjälp av sina klasslärare presenterade elevråds-representanterna därefter kartläggningsresultatet i sina klasser för att samla in elevernas synpunkter och förslag på åtgärder. På ytterligare ett elevrådsmöte framförde elevrådet sina klasskompisars synpunkter/idéer, och diskuterade vad eleverna vill arbeta vidare med under nästa år.

Årskurs 4-6

Eleverna i årskurs 4-6 har svarat på elevenkäter om trygghet och trivsel. Eleverna har tagit del av kartläggningsresultatet i sina klasser, med hjälp av klassläraren. Varje klass har diskuterat kartläggningsresultatet och fått komma med synpunkter och förslag. Elevrådsrepresentanterna har tagit med sig resultatet från klassresultatet till elevrådet för att lämna till kurator och rektor.

Årskurs 3

Elever som går i årskurs 3 har svarat på en elevenkät om trygghet och trivsel.

Årskurs F-2

Elever som går i årskurserna F-2 påverkar arbetet med planen genom sin personal samt föräldraföreningen.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Föräldraföreningen har utsett två representanter som har särskilt ansvar för att bidra med ett föräldraperspektiv på skolans arbete med trivsel och trygghet. Föräldrarepresentanterna har tillsammans med rektor och skolkurator utvärderat föregående års plan, bearbetat kartläggningsresultatet, samt tagit fram förslag på hur skolans arbete kan utvecklas under år 2012.

Personalens delaktighet

Kartläggningsresultaten presenteras för samtlig personal under ett personalmöte. Efter presentationen har personalen analyserat resultatet och tagit fram förslag på åtgärder i sina arbetslag.

Rektor, skolkurator och trygghetsteamet har därefter gått igenom de förslag och synpunkter som kommit in från övrig personal, föräldrar och elever och utifrån resultatet sammanställt planen för år 2012.

Förankring av planen

- Rektor och skolkurator presenterar planen på personalmöte för all personal på skolan
- Rektor och skolkurator presenterar planen för elevråden
- Eleverädsrepresentanter från åk 7-9 presenterar planen för sin klass under klassråd. I årskurs F-6 har klassläraren huvudansvaret för att presentera planen för sin klass
- Rektor och skolkurator presenterar planen på föräldraföreningsmöte
- Planen skickas ut för kännedom till samtliga föräldrar via Infomentor
- Planen publiceras på www.norrvikensskola.se

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Personalen utvärderade sitt arbete i varje arbetslag i juni 2011. I samband med framtagandet av den nya planen under hösten 2011 har rektor och skolkurator granskat och utvärderat förra årets planer. I personalgruppen, föräldraföreningen och i elevrådet har förra årets arbete utvärderats genom muntlig diskussion om vad som fungerat bra, respektive mindre bra under förra året.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Rektor, personal, elever och vårdnadshavare.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Ett flertal åtgärder i förra årets plan var inte tillräckligt specificerade utan bestod framförallt av löpande arbete eller policyförklaringar, vilket gör dem svåra att utvärdera. En lärdom är att i fortsättningen formulera tydliga mål och konkreta åtgärder så att de verkligen går att genomföra och utvärdera.

En slutsats från förra årets arbete är att planen inte omfattat ett systematiskt arbete mot diskriminering och trakasserier. Detta arbete har bedrivits på andra sätt inom undervisning och tema-satsningar, men har då inte varit en del av skolans målinriktade arbete för att främja likabehandling och motverka diskriminering och trakasserier i skolan. Detta vill såväl personal, elever och vårdnadshavare prioritera och utveckla i planeringen av nästa års arbete. Personalen efterlyser kompetensutveckling, metoder och material för att arbeta med diskrimineringsgrunderna i verksamheten.

Ett av förra årets mål var att utöka skolans kartläggningsmetoder genom att utveckla och genomföra en egen enkätundersökning, som även omfattar diskrimineringsgrunderna. Målet var att ta fram en enkätundersökning för åk 6-9 och en för åk F-5. En sådan kartläggning togs fram och genomfördes i åk 6-9 under hösten 2011, men vi hann inte med att ta fram kartläggning för åk F-5. Därför kvarstår detta mål.

Skolans arbete mot kränkande behandling, mobbning, diskriminering och trakasserier, har tidigare utgått från två planer "Kvalitetsplan för Olweus-programmet" och "Likabehandlingsplan". Under utvärderingen beslutades att sammanföra planerna till en plan, för att skapa ett mer sammanhållet arbete.

Under år 2010/2011 arbetade skolan med att utveckla de akuta rutinerna och ta fram en tydligare konsekvenstrappa för det åtgärdande arbetet när kränkningar, trakasserier och/eller mobbning inträffar. Många i personalgruppen tycker att konsekvenstrappan har bidragit till utveckling av arbetet i arbetslagen.

Elevrådet för årskurserna 7-9 uttrycker att de skulle vilja veta mer om antimobbingsprogrammet Olweus och varför skolan valt att jobba med Olweus. Samtliga årskurser har schemalagd tid i klassen, så kallade "Olweus-möten", för arbete med värdegrunds- och trygghetsfrågor. Högstadieläverna tycker att "Olweus-mötena" ofta är tråkiga och för vuxenstyrda och att de övningar som genomförs upplevs gammelmåttiga och bidragit till att eleverna "tröttnat" på ämnet. Elevrådet önskar även att eleverna ska få ett större inflytande över de övningar som genomförs i klasserna inom ramen för Olweus. Flera av personalen på högstadiet upplever att det är svårt att hinna med att göra något meningsfullt på den tid som finns schemalagd, på högstadiet har klassrådet bara 30 minuter/vecka och då behöver ofta praktisk information förmedlas.

Elevrådet för årskurs 7-9 framför att de önskar utveckla elevinflytandet och att elevrådet idag i för hög utsträckning styrs av vuxna. Flera elever i elevrådet upplever att det mest är läraren som upptar tiden med att förmedla information under klassråden, och det därför inte blir elevstyrt. Personalen på skolan håller med om att elevinflytandet bör utvecklas och prioriteras framöver. Detta gäller inte endast årskurs 7-9 utan även elevråden för årskurs 4-6 samt årskurs F-3.

Skolan har ett gediget rastvaktssystem som uppdateras varje år i enlighet med resultatet i kartläggningarna. Personalen är i stort nöjda med rastvaktsschemat, men upplever att det ibland inte fungerar med ersättare när någon blivit sjuk eller får förhinder. Personalen måste bli bättre på att byta rastvaktstider med varandra samt hoppa in för varandra när någon blivit sjuk.

Under förra året fick personalen kompetensutveckling inom områdena "maktlekar" och "härskartekniker", vilket många i personalgruppen upplevde som bra och viktiga perspektiv att fortsätta arbeta med.

Årets plan ska utvärderas senast

2012-10-01

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

- Planen kommer utvärderas i varje arbetslag.
- Planen kommer utvärderas i nästa års elevenkät genom frågor om genomförda åtgärder.
- Planen kommer utvärderas i elevrådet.
- Planen kommer utvärderas av representanter från föräldraföreningen.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor Agneta Bergström, samt stf rektor, Carina Norberg

Främjande insatser

Namn

Kompetensutvecklingsdag för all personal inom skola och fritidshem

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

All personal ska få kompetensutveckling som leder till ökad kunskap om skolans ansvar-, samt tillgång till konkreta verktyg och arbetsmetoder, för att motverka diskriminering och trakasserier, främja likabehandling och bidra till utveckling av skolans värdegrundsarbete.

Målet kommer utvärderas genom att en fråga om fortbildningen läggs in i en enkät som personalen får svara på i samband med att nästa års plan utvärderas.

Insats

- En utbildningsdag anordnas med inbjuden utbildare med särskild kunskap om praktiskt likabehandlingsarbete i skolan.
- Utbildningsdagen anordnas vid terminsstart i augusti 2012 och följs upp i samband med utvärdering av likabehandlingsplanen.

Ansvarig

Rektor och skolkurator

Datum när det ska vara klart

Augusti 2012

Namn

Handledningsgrupper för all personal inom skola och fritidshem (Olweus)

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

All personal på Norrvikens Skola ska få särskilt avsatt tid till att fördjupa sin kunskap inom området, diskutera ämnesrelaterade frågor och utbyta erfarenheter med andra kollegor.

Insatsen följs upp i arbetslaget av representant från trygghetsteamet. Insatsen utvärderas i nästa års personalenkät.

Insats

Under år 2012 kommer vi genomföra fem personalmöten á 90 minuter, där personalen delas in i studiegrupper/handledningsgrupper om 5-8 personer. I varje studiegrupp finns en person från trygghetsteamet som fungerar som samtalsledare.

Exempel på mötes-teman:

- Kollegial handledning kring aktuella händelser på skolan som berör kränkande behandling/mobbning, diskriminering och trakasserier
- Personalen får enskilt och/eller i grupp formulera en planering för hur var och en kan arbeta aktivt med likabehandlingsfrågor (utifrån de 7 diskrimineringsgrunderna) inom sina specifika arbetsuppgifter. Exempelvis inom ett undervisningsämne, fritidshems-verksamheten, studie- och yrkesvägledningen, skolhälsovårdsmottagningen etc.
- Studier och diskussion kring fallbeskrivningar/ärenden/rättsfall som hanterats av Barn- och Elevombudet (BEO) och/eller Diskrimineringsombudsmannen
- Fördjupning i ämnesrelaterade metodmaterial, artiklar eller filmer

Ansvarig

Skolkurator och alla i trygghetsteamet

Datum när det ska vara klart

Pågående insats under året

Namn

Klassmöten för elever i årskurs F-9 minst 2 ggr/månad (Olweus)

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

I samtliga klasser pågår ett regelbundet arbete för att främja trivsel, trygghet, gemenskap, och motverka kränkande behandling, mobbning, trakasserier och diskriminering.

Insatsen följs upp i arbetslaget av representant från trygghetsteamet. Insatsen utvärderas i nästa års personalenkät och elevenkät.

Insats

- Minst 2 gånger i månaden har varje klass, från årskurs F-9, avsatt lektionstid för att genomföra samarbetsövningar, diskussionsövningar, se film/you tube-klipp, spela rollspel, läsa en artikel, etc.
- Upplägget för mötena ska ha ett främjande och förebyggande fokus, och eleverna ska i högsta möjliga mån göras delaktiga i planering och genomförande.

Ansvarig

Varje klasslärare och samt arbetslagets representant från trygghetsteamet

Datum när det ska vara klart

Pågående insats under året

Namn

Inköp av metodmaterial om likabehandling för årskurs 6-9

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Eleverna ska ha kännedom om vad begreppen kränkande behandling, mobbning, diskriminering och trakasserier betyder och innebär.

Insatsen utvärderas genom fråga i personalenkäten samt genom att jämföra resultaten från elevernas likabehandlingsenkät år 2011 med resultatet 2012.

Insats

- Serietidningen Respekt från Diskrimineringsombudsmannen och Barn- och Elevombudet köps in i 4 klassuppsättningar för att användas i samtliga klasser i årskurs 6-9 med syfte att öka elevernas förståelse för de olika delarna i likabehandlingsarbetet.

Ansvarig

Skolkurator

Datum när det ska vara klart

Januari 2012

Namn

Inköp av metodmaterial om likabehandling för årskurs F-5

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Eleverna ska få tillgång till åldersanpassad information och få genomföra övningar och samtal som handlar om kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.

Insatsen kommer följas upp i varje arbetslag av representant från trygghetsteamet, samt genom en fråga till personal i personalenkät vid årets slut.

Insats

- Trygghetsteamet utvärderar det material som idag används i klasserna inom det här området
- Trygghetsteamet identifierar lämpligt material och gör eventuella inköp/beställningar.
- Trygghetsteamet gör en sammanställning till klasslärare med förslag på lämplig övningar, metoder och litteratur.

Ansvarig

Skolkurator, Jennie Grusell, Rebaz Hassan, Oskar Karlsson

Datum när det ska vara klart

Juni 2012

Namn

Normkritisk inköspolicy för fritidshemmet

Områden som berörs av insatsen

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Inför inköp av material och utrustning genomförs en normkritisk analys med syfte att säkerställa att alla barn i fritidshemmets verksamhet erbjuds lika möjligheter och förutsättningar att ta del av resurserna.

Insatsen följs upp i fritidshemmets arbetslag av representant för trygghetsteamet, samt genom utvärdering av personal vid årets slut.

Insats

- Personalen utarbetar en normkritisk inköspolicy som används när fritidshemmet ska köpa in nya leksaker, böcker, pedagogiska material eller annan utrustning.

Ansvarig

Ann-Louise Rossander, Oskar Karlsson

Datum när det ska vara klart

December 2012

Namn

Elevrådsutveckling för årskurs 7-9

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Elevrådet utvecklas till en mer självständig organisation där elevrådets verksamhet utgår från elevernas behov, visioner och engagemang

Målet följs upp kontinuerligt i elevrådet samt genom fråga i elevenkäten.

Insats

- Elevrådsutbildning genomförs med en inbjuden utbildare från elevrådsorganisationen SVEA.
- En tydligare mötesstruktur för klassråden utformas.
- Elevrådet genomför ett årsmöte där ordförande väljs.
- Elevrådet får en egen budget.
- Elevrådet gör en årsplanering där de bestämmer hur ofta de ska ses och vilka tider som ska gälla, samt vilka som ska

narvara på motena.

- Elevrådet genomför ett gemensamt skolutvecklingsprojekt de vill jobba med under året.

Ansvarig

Rektor och Skolkurator

Datum när det ska vara klart

Pågående insats under året

Namn

Elevrådsutveckling för årskurs F-3 samt 4-6

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Elevrådet för årskurs F-3 och 4-6 får ett tydligt uppdrag som upplevs meningsfullt och givande av eleverna.

Målet följs upp kontinuerligt i elevrådet samt genom fråga i elevenkäten.

Insats

- En dagordning för elevrådsmöten tas fram.
- En tydligare mötesstruktur för klassråden formuleras.
- En plan för elevrådets delaktighet i arbetet med planen mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier tas fram.

Ansvarig

Rektor och Skolkurator

Datum när det ska vara klart

December 2012

Namn

Utveckling av elevhälsoteamets arbete

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Elevhälsoteamet (två specialpedagoger, speciallärare, skolsköterska, skolkurator, studie- och yrkesvägledare samt skolläkare, skolpsykolog) bidrar till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa.

Elevhälsoteamets personal har en tydlig intern ansvarsfördelning, och samarbetar kring elevärenden utifrån välfungerande rutiner och arbetsmetoder.

Elevhälsoteamets roll är väl förankrad i skolans verksamhet och rutinerna för att inleda samarbete med elevhälsoteamet är väl kända av all personal.

Målet följs upp kontinuerligt i elevhälsoteamet och utvärderas av elevhälsoteamet vid årets slut.

Insats

- Den 17/1 genomför elevhälsoteamet en planeringsdag för att utveckla elevhälsoteamets roll och arbetsmetoder.
- Den 15/3 deltar elevhälsoteamet på Skolutvecklingens utbildning "Att organisera, leda och utveckla elevhälsoarbetet".
- Under ett personalmöte presenteras elevhälsopersonalens roll och uppdrag, som team och utifrån varje enskild profession.
- I december genomför elevhälsoteamet en utvärdering för att identifiera årets framgångar och de utmaningar som kvarstår inför nästa år.

Ansvarig

Rektor och Karin Lunde

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret

Namn

Sex- och samlevnadsundervisning för årskurs 4-9

Områden som berörs av insatsen

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck och Sexuell läggning

Mål och uppföljning

Norrvikens Skola genomför en åldersanpassad sex- och samlevnadsundervisning som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet:

- Undervisningen utgår från en positiv syn på sexualitet, som betonar ömsesidighet och utgår från varje individs rätt till sin kropp.
- Undervisningen ger faktakunskaper och utrymme för samtal och reflektion, är konkret och utgår från elevernas frågor och behov och svarar uppriktigt på deras frågor
- Undervisningen ger i samtliga delar relevant kunskap till alla elever, oavsett sexuell identitet, eller könsöverskridande identitet eller uttryck.
- Undervisningen belyser och problematiserar begränsande och/eller kränkande normer kring kön, sexuell läggning och sexualitet
- Undervisningen är inkluderande och tar hänsyn till elevernas skilda livsvillkor.

Undervisningen utvärderas i varje klass efter genomförd insats.

Insats

- Minst en lärare från årskurs 4-6 deltar i Lafas 2-dagarsutbildning "Fråga chans - sex och samlevnad för 10-13-åringar".
- Minst en lärare från årskurs 7-9 deltar i Lafas 2-dagarsutbildning "Fakta och perspektiv på ungdom, sexualitet och hiv/aids".
- Alla elever i årskurs 6 deltar i åldersanpassad sex- och samlevnadsundervisning inom ramen för NO-undervisning. Undervisningen planeras och genomförs i samarbete mellan lärare och elevhälsa.
- Alla elever i årskurs 7 gör ett studiebesök på Sollentuna ungdomsmottagning.
- Alla elever i årskurs 8 deltar i en fördjupande sex- och samlevnadsundervisning inom ramen för NO-undervisning. Undervisningen planeras och genomförs i samarbete mellan NO-lärare och elevhälsa.
- Årskurs 9 får besök av RFSL:s skolinformatörer under ett lektionspass som handlar om normer och föreställningar om kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet och uttryck.

Ansvarig

NO-lärare och elevhälsopersonal

Datum när det ska vara klart

Pågående insats under året

Namn

ANT-undervisning i årskurs 7-9

Områden som berörs av insatsen**Mål och uppföljning**

Samtliga elever i årskurs 7-9 får ta del av faktagrundad och saklig information om alkohol, narkotika och tobak, utifrån ett hälsofrämjande perspektiv.

Målet utvärderas av klasslärarna tillsammans med eleverna.

Insats

- Årskurs 7 genomför två temadagar om tobak.
- Årskurs 8 genomför två temadagar om alkohol.
- Årskurs 9 genomför två temadagar om narkotika.

Ansvarig

Klasslärare i årskurs 7-9

Datum när det ska vara klart

Pågående insats under året

Namn

Elevgrupp för mänskliga rättigheter

Områden som berörs av insatsen

Omraen som berors av insatsen

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Elever och personal som är intresserade av att lära sig mer om, och engagera sig inom, ämnesområdet mänskliga rättigheter ska få möjlighet till detta. Gruppen kommer lägga särskilt vikt vid att arbeta för hur Norrvikens Skola kan utveckla vårt arbete kring sådana frågor, både lokalt och globalt.

Gruppens verksamhet utvärderas av ansvarig personal och elever vid varje terminsslut.

Insats

- Inbjudan går ut till alla elever och personal.
- Gruppen träffas en gång/månad under mentorstiden på måndagar.
- Gruppen formulerar en arbetsplan som anger hur och vad gruppen vill arbeta med.

Ansvarig

Elin Delehag och Ann Thern Svanberg

Datum när det ska vara klart

Pågående insats under året

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Norrvikens Skola genomför årligen Olweus-programmets elev-enkät där alla elever från åk 3-9 svarar anonymt på frågor om trivsel, trygghet, kränkande behandling och mobbning. Under hösten 2011 genomförde vi för första gången en kompletterande elevenkät för åk 6-9 som specifikt lyfte likabehandlingsfrågor utifrån diskrimineringsgrunderna. Enkätresultaten har därefter följts upp genom gruppdiskussioner med olika grupper för att uppnå en fördjupad förståelse av resultatet.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

82% av eleverna i åk 3-9 svarade på Olweus-enkäten i april/maj 2011. 86% av eleverna i åk 6-9 svarade på likabehandlingsenkäten i oktober/november 2011. Resultatet av enkäterna har presenterats i klasserna, och elevrådet har deltagit i analysen av kartläggningsresultaten.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Förekomsten av kränkningar och mobbning i verksamheten diskuteras på fem personalmöten/läsår. I samband med att kartläggningsresultatet presenterades för personal under ett personalmöte har varje arbetslag analyserat personalens upplevelse av nuläget i verksamhet och bidragit med förslag på åtgärder.

Resultat och analys**Åk F-3 samt fritidshemmet**

Personalen upplever att de yngre barnen relativt ofta anser sig kränkta, och att konflikter och kränkningar ofta uppstår, men att de vuxna är bra på att upptäcka och stoppa kränkningar. Detta tycker personalen märks genom att barnen ofta vänder sig till vuxna för att få hjälp. De yngre eleverna upplever sig framförallt otrygga på skolgården och personal vill att rastvaktsschemat ses över och utvecklas för detta område. Skolan har i dagsläget inget kartläggningsverktyg specifikt för F-3, vilket försvårar analys och framtagande av konkreta åtgärder.

Åk 3-5

93% av eleverna i åk 3-5 trivs bra eller ganska bra på Norrvikens Skola, 7% trivs ganska dåligt eller dåligt. 16% (21 elever) i åk 3-5 upplever sig ha blivit utsatta för mobbning vid minst ett tillfälle under de senaste månaderna (räknat från enkät-tillället). Den vanligaste platsen där kränkningar/mobbning sker upplever eleverna är skolgården, korridorer och internet/sms. Många av eleverna har smartphones och är medlemmar på Facebook, och behov finns av att prata om "nät-etikett" uppger både elever och personal. Både personal och elever uppger även att kränkningar sker i skolans korridorer då skolan är trångbodd och det vistas många elever samtidigt i korridorerna i samband med början och avslut av lektioner. 61% av eleverna upplever att vuxna alltid/nästan alltid ingriper för att stoppa mobbning av en elev, 20% upplever att vuxna ingriper ibland, och 19% tycker nästan aldrig/aldrig.

Åk 6-9

93% av eleverna i åk 6-9 trivs bra eller ganska bra på Norrvikens Skola, 7% trivs ganska dåligt eller dåligt. 7% av eleverna (19 elever) i åk 6-9 upplever sig ha blivit utsatta för mobbning vid minst ett tillfälle under de senaste månaderna (räknat från enkät-tillället). Den vanligaste platsen där kränkningar/mobbning sker upplever eleverna är skolgården, korridorer och internet/sms. Eleverna har egna laptops i skolan enligt "en till en", och är uppkopplade på nätet hela skoldagen, vilket ökar risken för kränkningar på nätet och behovet av att jobba förebyggande inom det specifika området. 39% av eleverna upplever att vuxna alltid/nästan alltid ingriper för att stoppa mobbning av en elev, 26% upplever att vuxna ingriper ibland, och 35% tycker nästan aldrig/aldrig. Eleverna tycker att det finns lite att

inombesök av en elev, 20% upplever att vuxna ingripet ibland, och 55% tycker hastan aldrig/aldrig. Eleverna tycker att det finns lite att göra på rasterna, och skolan är trångbodd, varav det blir mycket häng i korridorer. Eleverna upplever att korridorerna är ett område på skolan där kränkningar sker och där vuxna "bara går förbi" utan att upptäcka eller ingripa. Personalen tror att elever ibland kan uppleva det så för att eleverna inte alltid har insyn i hur personalen åtgärdar kränkningar. Personalen måste bli bättre på att informera eleverna om vilka rutiner vi följer när kränkningar inträffar. Flera i personalen lyfter även att skolan fortfarande har "växtvärk" då skolan vuxit snabbt i elevantal och att många i personalen är nyanställd och att det därför varit en utmaning att få till ett konsekvent och systematiskt arbete. Skolan bör därför arbeta vidare med att effektivisera och förenkla rutiner, ansvarsfördelning och arbetsgång för det främjande, förebyggande och det akuta arbetet, då detta fortfarande upplevs otydligt av många.

När det gäller diskriminering upplever sig 13% av skolans elever i årskurs 6-9 bli utsatta för diskriminering. Det är tre grupper som är större än andra. Det är pojkar som upplever sig sämre behandlade än flickor, pojkar som upplever sig bli sämre behandlade på grund av sin etnicitet, samt flickor som upplever sig bli sämre behandlade för att de inte är som en "typisk" flicka. Både elever och personal känner igen resultatet som berör kön och könsöverskridande identitet och tror att det tyvärr händer att flickor och pojkar bemöts och behandlas olika. Högstadijepersonalen efterlyser fler verktyg för att arbeta aktivt med att främja jämställdhet. När det gäller pojkar som upplever sig bli sämre behandlade på grund av sin etnicitet menar personalen att det händer att personal blir kallade för "rasister" när vissa elever inte får som de vill, och att begreppet därmed missbrukas. Elever med utländsk härkomst är en relativt liten grupp på skolan, och personalen vill se över bemötande och rutiner så att ingen elev blir diskriminerad.

13% av eleverna upplever sig bli utsatta för trakasserier, varav 78% uppger att det är andra elever som trakasserar dem. En grupp utmärker sig särskilt och det är pojkar som upplever sig bli trakasserade av andra elever på grund av sin etnicitet. Personalen känner igen det och säger att det varit vanligt att elever kallat andra elever för "kines" eller "blatte" eller andra benämningar som kopplas till etnicitet. Det har under perioder även varit vanligt att elever kallar varandra för "rasist". Även elever känner igen resultatet, men vissa elever uppfattar det mer som en "skämtsam" jargong som inte är kränkande. Därefter är det flickor som upplever sig bli trakasserade på grund av att de inte är som en "typisk" flicka. I elevrådet säger flera elever att det finns tydliga normer för hur flickor och pojkar "ska vara". Om någon bryter mot normerna kan den personen få taskiga kommentarer exempelvis.

Både elever och lärare säger att det kan ha varit svårt för många elever att svara på enkäten, då begreppen känns främmande för många och därför kan ha blandats ihop i svaren.

Förebyggande åtgärder

Namn

Trygghetsteam utses

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Skolan har ett team bestående av personal med särskild kunskap och kompetens kring de främjande, förebyggande och åtgärdande insatser som skolan enligt lag ska arbeta målinriktat med. Trygghetsteamet arbetar utifrån skolan "plan mot kränkande behandling och diskriminering", och ansvarar för att följa upp och förankra arbetet med planen i varje arbetslag.

Åtgärden följs upp genom fråga i elevenkät och personalenkät vid årets slut.

Åtgärd

- Ett trygghetsteam bestående av en representant från varje arbetslag samt nyckelpersoner som rektor och skolkurator utses.
- Trygghetsteamet formulerar ett tydligt uppdrag och en dagordning för möten.
- Trygghetsteamet sammanträder en gång/månad.
- Medlemmarna i trygghetsteamet har en egen dagordningspunkt vid arbetslagsmöten.

Motivera åtgärd

Ett tydligt önskemål från skolans personal är att det gemensamma arbetet med skolans målinriktade arbete, exempelvis främjande och förebyggande arbete, får en tydligare samordning så att information når ut till personalen på ett effektivt sätt. Ett annat önskemål från personalgruppen är att utveckla arbetet med skolans rutiner kring akuta händelser, så att personalen blir mer effektiva, konsekventa samt arbetar utifrån en samsyn.

Ansvarig

Rektor och skolkurator

Datum när det ska vara klart

Pågår under hela året

Namn

Personalmöten för utvärdering och planering (Olweus)

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Alla som arbetar på skolan ska ha kännedom om skolans uppdrag och skyldighet att motverka kränkande behandling, mobbning, diskriminering och trakasserier. All personal ska vara insatt i skolans principer och rutiner för att arbeta med detta område.

Åtgärd

- Ett personalmöte anordnas med syfte att följa upp och utvärdera föregående års planarbete.
- Ett personalmöte anordnas med syfte att planera det kommande planarbetet.

Motivera åtgärd

Gemensamma personalmöten där tid avsätts för att utvärdera och planera är nödvändiga för att arbetet ska vara förankrat hos alla, samt för att personalen ska ha en samsyn och engageras i det gemensamma arbetet.

Ansvarig

Rektor och skolkurator

Datum när det ska vara klart

Pågående insats under året

Namn

Utbildning för nyanställda (Olweus)

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

All personal har kännedom om pågående och planerat arbete, samt rutiner och principer som gäller för personalen.

Utvärderas genom fråga till nyanställda i personalenkät.

Åtgärd

- En två-timmarsutbildning för nyanställd personal hålls på skolan av skolkurator i början av höstterminen.
- En halvdagsutbildning om antimobbningsarbete enligt Olweus-programmet erbjuds av kommunen i början av höstterminen.

Motivera åtgärd

Nyanställd personal får snabbt en kännedom om "Norrvikens Skolas plan mot kränkande behandling och diskriminering" och de rutiner, strukturer och aktiviteter som präglar det pågående arbetet.

Ansvarig

Skolkurator

Datum när det ska vara klart

September 2012

Namn

Utvärdera kartläggningsmetoderna

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Norrvikens Skola använder sig av kartläggningsmetoder som effektivt identifierar risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i verksamheten. Kartläggningsmetoderna täcker in barn och elever i åldrarna F-9, personal och föräldrar och berör både händelser och organisation. Kartläggningsmetoderna ska även kunna utvärdera de åtgärder som vidtas under föregående år

vidtagit under föregående år.

Målet utvärderas genom samtal med elevråden och fråga i elevenkäten.

Åtgärd

- Trygghetsteamet utvärderar nuvarande kartläggningsmetoder och identifierar vilka behov skolan har när det kommer till kartläggningsmetoder.
- Trygghetsteamet fattar beslut om vilka kartläggningsmetoder som ska användas inför arbetet med nästa års plan.
- Nya kartläggningsmetoder tas fram av trygghetsteamet, alternativt köps in.

Motivera åtgärd

För att kunna minimera risken för kränkningar, mobbning, diskriminering och trakasserier behöver vi arbeta med rätt kartläggningsmetoder.

Ansvarig

Trygghetsteamet

Datum när det ska vara klart

Augusti 2012

Namn

Uppdatera rastvaktsschemat (Olweus)

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Skolans rastvaktsschema bygger på en välgrundad analys av var, hur och när behoven av vuxennärvaro är som störst.

Rastvaktsschemat följs upp i trygghetsteamet och i arbetslagen, samt utvärderas vid årets slut i samband med nästa kartläggning.

Åtgärd

- Rastvaktsschemat uppdateras utifrån elevers och personals önskemål om förstärkning på skolgård och i korridorer.

Motivera åtgärd

Eleverna i årskurs 3-9 uppger att rastvaktsnärvaron på skolgård och i korridorer behöver effektiviseras. En hög vuxennärvaro bland eleverna främjar även goda relationer mellan vuxna och elever och bidrar till att elever känner tilltro till vuxnas förmåga att ingripa för att stoppa kränkningar.

Ansvarig

Bärbel Schnee Åberg

Datum när det ska vara klart

Mars 2012

Namn

Kränkningar på nätet

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Norrvikens Skola arbetar förebyggande för att eleverna ska ha kunskap och insikt om hur man agerar på nätet för att vara trygg och respektfull mot andra. I de fall som kränkningar mellan elever sker på nätet, exempelvis på Facebook eller bloggar, har skolan rutiner för att åtgärda detta.

Utvärderas genom fråga i elevenkät.

Åtgärd

- Samtliga klasslärare genomför tema "vett och etikett på nätet" tillsammans med eleverna.
- Vuxennärvaro på Facebook: Ett flertal i personalgruppen har "professionella profiler" på Facebook. I dagsläget är dessa: Magister Björn (4-6), Fröken Kerstin (4-9), Fröken Helen (7-9), Fröken Ann (7-9), Fröken Elin (7-9), Magister Carl (7-9) samt

Skolkurator Maia

Skolrektor och rektor.

- De i personalen som har Facebook-konton i jobbet utvecklar en policy för ingripanden vid upptäckt av kränkningar.

Motivera åtgärd

Enligt kartläggningen var Facebook, bloggar eller sms en av de arenor där flest kränkningar uppstår. Resultatet var ungefär detsamma i samtliga elevgrupper från årskurs 3-9.

Ansvarig

Alla klasslärare samt personal med Facebook-profil

Datum när det ska vara klart

Pågående insats under året

Namn

Åtgärder mot diskriminering och trakasserier på grund av kön

Områden som berörs av åtgärden

Kön och Könsidentitet eller könsuttryck

Mål och uppföljning

Ingen elev ska uppleva sig bli diskriminerad eller trakasserad på grund av sitt kön eller könsöverskridande identitet/uttryck.

Målet mäts genom att jämföra resultatet i nästa års elevenkät med detta års resultat.

Åtgärd

- Personal deltar i fortbildning om likabehandling i augusti 2012 (se främjande insats)
- Skolverkets material "Lilla genushäftet 2.0" används som underlag för arbete med jämställdhetstema i personalens studie- och handledningsgrupper under minst en träff.
- När diskriminering påtalas av eleverna ska personalen bemöta anklagelserna och tydligt redovisa hur personalen arbetar för att behandla alla rättvist.
- Läraren kan aidentifiera prov, uppsatser och inlämningsuppgifter vid rättning, och först i efterhand registrera resultatet per specifik elev.
- Läraren kan använda sig av talrundor i klassrummet, för att talutrymmet ska få en jämnare fördelning.
- Klassregler för likabehandling på grund av kön, exempelvis gällande ordningsregler och bestraffningar, sätts upp i varje klassrum.
- Årskurs 6-9 använder materialet "Respekt" för att öka förståelse för trakasserier på grund av kön och könsöverskridande identitet och uttryck.
- Årskurs 6-9 använder materialet "Bryt - ett metodmaterial om normer i allmänhet och heteronormen i synnerhet".

Motivera åtgärd

I resultatet från likabehandlingsenkäten framkom att 12 pojkar i årskurs 6-9 upplever sig bli orättvist behandlade av vuxna på grund av sitt kön. 7 flickor upplever sig orättvist behandlade på grund av kön eller på grund av att de inte ser ut/uppträder som en "typisk" tjej. 7 flickor och 2 pojkar upplever sig bli trakasserade på grund av kön eller könsöverskridande uttryck.

Ansvarig

All personal

Datum när det ska vara klart

Pågående insats under året

Namn

Åtgärder mot diskriminering och trakasserier på grund av etnicitet

Områden som berörs av åtgärden

Etnisk tillhörighet

Mål och uppföljning

Ingen elev ska bli diskriminerad eller trakasserad på grund av sin hudfärg, ursprungsland, sin familjs härkomst, eller sin kultur.

Målet mäts genom att jämföra resultatet i nästa års elevenkät med detta års resultat.

Åtgärd

- Personal deltar i fortbildning om likabehandling i augusti 2012 (se främjande insats).
- Klasslärare arbetar med materialet "Respekt" för att eleverna ska få ökad kännedom om etnicitet som grund för

Klasslärare arbetar med material som respekt för att eleverna ska ta skada namnedom om bemötet som grund för diskriminering och trakasserier.

- När diskriminering påtalas av eleverna ska personalen bemöta anklagelserna och tydligt redovisa hur personalen arbetar för att behandla alla rättvist.
- Lärare kan avidentifiera prov, uppsatser och inlämningsuppgifter vid rättning, och först i efterhand registrera resultatet per specifik elev.
- Klasslärare ska gå igenom skolans "Plan mot diskriminering och kränkande behandling" så att eleverna vet vart de ska vända sig om de ändå upplever sig bli diskriminerade eller trakasserade.

Motivera åtgärd

I resultatet från likabehandlingsenkäten framkom att 6 pojkar i årskurs 6-9 upplever sig bli orättvist behandlade av vuxna på grund av sin etnicitet. 1 flicka upplever sig orättvist behandlade av samma orsak.

Ansvarig

All personal samt klasslärare

Datum när det ska vara klart

Pågående insats under året

Namn

Ämnesövergripande tema om rasism och främlingsfientlighet i klass 7b

Områden som berörs av åtgärden

Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Att eleverna i klass 7b ska få kunskap och förståelse om rasism, främlingsfientlighet och minoritetsgrupper samt hur dessa grupper har bemötts i historiskt så väl som i vår samtid.

Att utforma ett arbetssätt för ämnesövergripande undervisning som kan stå modell för vidare satsningar med fler klasser och i andra arbetslag.

Utvärderas av arbetslag 7-9b.

Åtgärd

- Under två veckor kommer eleverna i klass 7b att arbeta med denna frågeställning i flera olika ämnen. Ämnen som kommer att delta är: Engelska, SO, NO, Bild.

Motivera åtgärd

Arbetslaget har även tidigare arbetat med temat i undervisningen, men vill nu utveckla undervisningsverksamheten genom att arbeta ämnesövergripande, för att på så sätt förmedla ett tydligare helhetsperspektiv på rasism, främlingsfientlighet och kränkningar av minoritetsgruppers rättigheter. Att arbeta ämnesövergripande resulterar förhoppningsvis i ökat engagemang för frågan hos elever såväl som personal.

Ansvarig

Elin Delehag samt arbetslag 7-9B

Datum när det ska vara klart

Juni 2012

Namn

Rastaktiviteter

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Elever i årskurs 6-9 ska ha fler aktiviteter att välja på under raster.

Åtgärden följs upp i elevrådet och utvärderas genom fråga i elevenkäten i slutet av året.

Åtgärd

Elevrådet får i uppdrag att undersöka elevernas synpunkter, behov och idéer i sina klasser.

Elevrådet bildar en arbetsgrupp tillsammans med rektor och skolkurator för att välja ut och genomföra utvecklingsidéer för

... att utöka utbudet av rastaktiviteter.

Motivera åtgärd

Elever och personal från årskurs 6-9 uppger att de har lite att göra på rasterna och därför mest hänger i korridorerna som är trånga och upplevs som en otrygg plats av många elever.

Ansvarig

Rektor och skolkurator

Datum när det ska vara klart

December 2012

Rutiner för akuta situationer

Policy

på Norrvikens Skola råder nolltolerans mot kränkande behandling, mobbning, diskriminering och trakasserier.

Varje vuxen som arbetar i skolan ska följa skolans rutiner för akuta situationer och omedelbart ingripa och åtgärda alla former av kränkande behandling, mobbning, trakasserier och förtryck av individer och grupper, när detta inträffar.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Norrvikens Skola arbetar sedan år 2005 med Olweus - ett förebyggande program mot mobbning. Huvudpunkterna i programmet är följande:

- Skolan kartlägger elevernas upplevelse av trygghet, trivsel, kränkande behandling, mobbning, diskriminering och trakasserier genom årliga elevenkäter.
- Effektivt rastvaktsschema som omfattar all personal på skolan och uppdateras årligen i enlighet med kartläggningen.
- Skolan anordnar 2 personalmöten med utvärderande respektive planerande tema, för att främja samsyn, medvetenhet och engagemang hos personal. Nyanställda erbjuds en introduktionsutbildning á 2 timmar en gång/läsår.
- Skolans personal har studie- och handledningsgrupper vid 5 tillfällen/läsår för att diskutera, utbyta erfarenheter och kompetensutvecklas inom området.
- Avsatt tid minst 2 ggr/månad för klassmöten där elevernas trivsel, trygghet och förekomsten av kränkningar tas upp.
- All personal använder sig av Olweus 4 antimobbingsregler.
- Elevrådet engageras i arbetet med att upprätta, genomföra och utvärdera "planen mot kränkande behandling och diskriminering".
- På enskilda IUP/utvecklingssamtal med varje elev, en gång/termin, frågar mentorn specifikt om elevens trivsel, kamratrelationer och förekomst av kränkningar och mobbning.
- Temat berörs på föräldramöten minst en gång/termin för att främja ett gott samarbete mellan vårdnadshavare och skolan inom dessa frågor.
- Föräldraföreningen har utsett två vårdnadshavare med särskilt ansvar för frågor kring trygghet, trivsel och likabehandling, som sammanträder minst 2 gånger/termin med skolpersonal.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

1. I första hand rekommenderar vi att eleven vänder sig till sin mentor/klasslärare.
2. Skolkurator Maja Hamskär, 070-341 40 90, maja.hamskar@norrvikensskola.se
3. Rektor Agneta Bergström, 076-833 70 22, agneta.bergstrom@norrvikensskola.se

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

1. Den personal som upptäcker kränkningar ska genast ingripa så att kränkningen upphör. När den akuta situationen åtgärdats kontaktas berörda elevers mentorer.
2. Mentor talar med den som utsatts för kränkningen för att klargöra vad som inträffat. Berätta att kränkningar är förbjudna på skolan och att skolan nu kommer åtgärda detta. Bestäm en tid för uppföljning, och uppmana eleven att kontakta mentorn om något skulle inträffa innan dess. Samtalet dokumenteras.
3. Mentor bedömer om det handlar om en enstaka kränkning, eller om det handlar om mobbning. Kriterierna för mobbning är att det som inträffat är en negativ händelse för den som blivit utsatt, att händelsen är en del av ett mönster där negativa handlingar inträffat upprepade gånger, samt att det finns en obalans i styrkeförhållandet mellan utsatt och utsättare. Vid enstaka kränkning se punkt 4, vid misstanke om mobbning se punkt 7.
4. Vid enstaka kränkning genomför mentor därefter samtal med den elev/de elever som utfört kränkningen för att tydligt markera att det är förbjudet att kränka andra elever och aldrig får hända igen. Samtalet dokumenteras.
5. Vid allvarigare kränkning informeras vårdnadshavare, skolans trygghetsteam, rektor samt arbetslaget. Rektor informerar skolans huvudman/VD om händelsen. Om kränkningen bedöms bryta mot lagen, eller på andra sätt väcker oro för elev, övervägs polisanmälan alternativt anmälan till socialtjänst eller barn- och ungdomsnämnden. Samtalen och eventuella åtgärder dokumenteras.

6. Ärendet följs upp av mentor efter cirka en vecka genom samtal med utsatt elev. Om inget nytt framkommit avslutas ärendet därefter. Dokumentationen skickas därefter till trygghetsteamet.
7. Vid misstanke om mobbning meddelas omedelbart trygghetsteamet och rektor. Rektor informerar omedelbart skolans huvudman/VD.
8. En person från trygghetsteamet genomför tillsammans med mentorn en kartläggning av situationen. Anteckna noga exempel på mobbningens uttryck; när, var, hur, vilka? Skriv ner citat. Exempel på metoder att använda i kartläggningen:
  - Samtal med utsatt elev
  - Samtal med utsatt elevs vårdnadshavare
  - Samtal med skolpersonal som känner eleven
  - Be eleverna i den utsatte elevens klass skriva ner hur trivseln och kamratrelationerna är, om någon är utsatt.
9. Mentor och person från trygghetsteamet genomför därefter samtal med den elev som utfört mobbningen. Om det är flera elever genomför samtalen med eleverna enskilt. Ta upp de konkreta exempel ni har på att personen deltagit i mobbningen, förklara varför det är mobbning, att det är förbjudet och genast måste upphöra. Gör upp en plan för hur detta ska gå till och bestäm en tid för uppföljning cirka en vecka senare. Dokumentera samtalet.
10. Kontakta inblandade elevers vårdnadshavare snarast efter samtalet och berätta om vad som hänt och vad som beslutats. Om en elev har två vårdnadshavare som ej är sammanboende kontaktas båda. Dokumentera samtalen.
11. Eleverna hålls under uppsikt av personal.
12. Uppföljande samtal med berörda elever genomförs efter cirka en vecka enligt planering i steg 9. Bestäm tid för ny uppföljning. Dokumentera samtalen.
13. Kontakta vårdnadshavare till samtliga elever för att delge information om hur det gått.
14. Om mobbningen inte upphört kallas den elev som deltagit i mobbningen tillsammans med vårdnadshavare till samtal med rektor, skolkurator och mentor. Ett socialt åtgärdsprogram upprättas och uppföljningsmöte bokas in.
15. Uppföljningsmöte av socialt åtgärdsprogram tillsammans med elev, vårdnadshavare, rektor, skolkurator och mentor. Om mobbningen inte upphört vidtas ytterligare åtgärder, exempelvis socialtjänstanmälan, polisanmälan eller kontakt med andra myndigheter.
16. Om mobbningen trots ovan åtgärder inte upphört har skolan rätt att som en sista utväg, med hänsyn till andra elevers rätt till en trygg skola, överväga att flytta den elev som mobbar till en annan skola.
17. Om åtgärderna inte är tillräckliga för att stoppa mobbningen kan den utsatta eleven och/eller vårdnadshavare även vända sig till Diskrimineringsombudsmannen (www.do.se), eller Barn- och elevombudet (www.skolinspektionen.se/BEO).

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

1. Händelsen anmäls till rektor som omedelbart börjar utreda vad som hänt och vidtar vid behov akuta åtgärder. Rektor dokumenterar ärendet.
2. Vårdnadshavare informeras av rektor. Rektor dokumenterar samtalet.
3. Rektor genomför en noggrann kartläggning och beslutar om långsiktiga åtgärder. Samtliga steg dokumenteras.
4. Rektor följer upp ärendet med eleven och elevens vårdnadshavare. Samtalet dokumenteras.
5. Rektor träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och samtalar om hur undervisningen/kontakten med berörd elev fungerar.
6. Om åtgärderna inte är tillräckliga kan vårdnadshavare ta kontakt med Sollentuna kommuns Barn- och ungdomsnämnd. Eleven och/eller vårdnadshavare kan även vända sig till Diskrimineringsombudsmannen (www.do.se), eller Barn- och elevombudet (www.skolinspektionen.se/BEO).

Rutiner för uppföljning

Rutiner för dokumentation

I ett ärende som handlar om enstaka kränkningar ansvarar mentorn för att ärendet dokumenteras i sin helhet. Den personal som upptäckt mobbningen ansvarar för att dokumentera det akuta ingripandet och vidarebefordra dokumentationen till mentorn. När dokumentationen är färdig skickas den till trygghetsteamet för att arkiveras.

I ett ärende som handlar om mobbning ansvarar mentorn och/eller personalen från trygghetsteamet för att ärendet dokumenteras i sin helhet. Den personal som upptäckt mobbningen ansvarar för att dokumentera det akuta ingripandet och vidarebefordra dokumentationen till mentorn. När dokumentationen är färdig arkiveras den av trygghetsteamet.

I ett ärende som handlar om att en elev blivit utsatt av en vuxen ansvarar rektor för att dokumentera och arkivera händelsen. Endast rektor har tillgång till den dokumentationen.

Ansvarsförhållande

Rektorns ansvar

- Se till att all personal, elever och vårdnadshavare känner till att alla former av kränkande behandling, diskriminering och trakasserier är förbjudna på skolan.
- Se till att skolan bedriver ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt motverka kränkande behandling, diskriminering och trakasserier på grund av kön, etnicitet, sexuell läggning, religion, funktionshinder, ålder och könsöverskridande identitet och uttryck.
- Årligen upprätta och utvärdera en plan för skolans arbete mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier, i samarbete med personal, elever och vårdnadshavare.
- Om skolan får kännedom om att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier förekommer, omedelbart inleda utredning och se till att eventuella åtgärder vidtas.
- Se till att skolpersonal har ett gemensamt system för dokumentation.
- Ansvara för kontakt med andra myndigheter vid behov.

Personalens ansvar

- Följa skolans plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.
- Ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sina arbetsmetoder och sträva efter likabehandling.
- Se till att åtgärder vidtas då kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering misstänks, anmäls eller upptäcks.

Elevernas ansvar

- Bemöta elever och skolans personal på ett respektfullt sätt
- Säga till personal på skolan när kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering förekommer.

Vårdnadshavares ansvar

- Säga till personal på skolan när kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering förekommer.
- Samarbeta med skolans personal när kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering misstänks, anmäls eller upptäcks.